

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 42/09-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. A. M., všetci bytom B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 90/2006, za účasti Okresného súdu Bratislava I, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. A. M. **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. októbra 2008 doručená sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. A. M. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 90/2006 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovatelia uviedli, že 11. júna 2006 podali okresnému súdu „žalobu na ochranu osobnosti a zodpovednosti za škodu proti Slovenskej republike“.

V sťažnosti sťažovatelia okrem iného poukázali na to, že:

„Obsahom žaloby bolo aj porušenie základných ľudských práv a následné príčinné súvislosti viedli k prepadu rodiny s dvomi deťmi do bezdomovstva, a preto sťažovatelia očakávali, že súd nebude robiť prietahy v konaní a vo veci bude urýchlene konať.“

Po niekoľkých výzvach súdu a následných doplneniach, súd 18. 10. 2006 uznesením č. k. 7 C 90/2006-161 návrh odmietol. Sťažovatelia podali odvolanie a odvolací súd uznesením č. k. 2 Co 117/2007-191 rozhodol o odvolaní a vec bola dňa 12. 06. 2007 vrátená na ďalšie konanie Okresnému súdu v Bratislave I.

Súd nekonal a sťažovatelia podali 31. 3. 2008 návrh na zmenu petitu žaloby o náhradu škody podľa Zákona 514/2003 o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v súvislosti s nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom, a podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv.

Okresný súd opäť nekonal, a preto dňa 26. 6. 2008 sťažovatelia podali sťažnosť na prietahy v konaní.

Dňa 17. 7. 2008 bola sťažnosť vyhodnotená ako dôvodná a zároveň sa predsedníčka Okresného súdu Bratislava I ospravedlnila za prietahy v konaní a prisľúbila zjednať nápravu.

Sťažovatelia sú toho názoru, že od podania žaloby uplynuli už viac ako 2 roky, súd i napriek prisľubu, že prietahy v konaní budú odstránené naďalej nekoná, a s prihliadnutím na závažnosť sporu, že príčinné súvislosti priviedli sťažovateľom bezdomovstvo, ktoré naďalej pretrváva, boli porušené ich základné práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.“

Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli ústavnému súdu, aby takto rozhodol:

„1. Základné právo J. M., D. M., O. M. a M. A. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 90/2006 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 90/2006 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. M., D. M., O. M. a M. A. M. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 000 Sk (slovom jedenmilión slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet ich právneho zástupcu JUDr. (meno sa upresní po prijatí sťažností), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Predsedníčka okresného súdu na sťažnosť sťažovateľov na prietahy v konaní vo svojej odpovedi sp. zn. Spr. 2186/08 z 9. júla 2008 okrem iného uviedla:

„Nahliadnutím do súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 7 C 90/2006 som zistila, že vo veci boli vykonané nasledovné úkony:

Dňa 13. 06. 2006 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na začatie konania v právnej veci navrhovateľa: J. M. a spol. proti odporcovi: Slovenská republika. Dňa 10. 07. 2006 súd uznesením č. k. 7 C 90/2006-111 vyzval navrhovateľov na odstránenie väd návrhu. Dňa 17. 07. 2006 súd požiadal navrhovateľov o doplnenie údajov. Dňa 31. 07. 2006 navrhovatelia doplnili svoj návrh. Dňa 03. 08. 2006 doručili navrhovatelia doklady. Dňa 11. 08. 2006 súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 14. 08. 2006 doložil navrhovateľ v 1. rade súdu doklady. Dňa 30. 08. 2006 požiadal navrhovateľ v 1. rade o oslobodenie od súdnych poplatkov. Dňa 05. 09. 2006 súd uznesením č. k. 7 C 90/2006-161 návrh odmietol. Dňa 04. 10. 2006 navrhovatelia doplnili návrh o nové skutočnosti. Dňa 18. 10. 2006 súd uznesením č. k. 7 C 90/2006-182 odmietol návrh. Dňa 27. 11. 2006 doručili navrhovatelia súdu podanie. Dňa 23. 01. 2007 súd uznesením č. k. 7 C 90/2006-185 opravil výrok rozhodnutia č. k. 7 C 90/2006-182. Dňa 15. 02. 2007 bolo

súdu doručené odvolanie. Dňa 09. 03. 2007 bola vec predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie. Dňa 30. 04. 2007 odvolací súd uznesením č. k. 2 Co 117/2007-191 rozhodol o odvolaní a vec bola dňa 12. 06. 2007 vrátená na ďalšie konanie tunajšiemu súdu. Dňa 07. 08. 2007 pokyn na doručenie rozhodnutia odvolacieho súdu účastníkom konania. Dňa 31. 03. 2008 a dňa 04. 04. 2008 doručené súdu podanie navrhovateľov. Dňa 21. 04. 2008 pokyn sudcu na pripojenie spisov k nahliadnutiu a prípravu rozhodnutí. Dňa 03. 07. 2008 úradné záznamy o nahliadnutí do žiadaných spisov.“

Na žiadosť ústavného súdu z 2. decembra 2008 týkajúcu sa špecifikácie procesných úkonov okresného súdu v namietanom konaní v období po 9. júli 2008 predsedníčka okresného súdu vo svojej odpovedi z 18. decembra 2008 uviedla:

„Odo dňa 09. 07. 2008 boli v uvedenej veci vykonané nasledovné procesné úkony:

- dňa 07. 11. 2008 súd uznesením, č. k. 7 C 90/2006-245 konanie proti odporcovi v 1. rade, v 4. rade, v 5. rade zastavil, konanie o zaplatenie náhrady škody vo výške 24.023.685,- Sk zastavil a zároveň rozhodol, že odporcovia v 1. rade, v 4. rade, v 5. rade nemajú právo na náhradu trov konania, predmetné uznesenie do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť

- dňa 08. 12. 2008 bol daný pokyn pre vyššieho súdneho úradníka, aby pripravil uznesenie o pripustení zmeny petitu návrhu a pripravil uznesenie podľa ust. § 138 Občianskeho súdneho poriadku (návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov).“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá jej zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľov smerujúceho proti postupu okresného súdu, ktorým boli podľa nich spôsobené zbytočné prietahy, čím malo dôjsť aj k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 90/2006.

Pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou, jej prílohami a vyjadrením okresného súdu z 18. decembra 2008 dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľov je zjavne neopodstatnená.

Právny názor ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti vychádza z posúdenia doterajšieho priebehu konania pred prvostupňovým súdom, ktoré začalo 13. júna 2006, keď bola žaloba sťažovateľov doručená okresnému súdu.

Ďalší priebeh namietaného konania spolu s chronológiou všetkých procesných úkonov je podrobne opísaný v odpovedi okresného súdu z 9. júla 2008 na sťažnosť sťažovateľov a v podaní okresného súdu z 18. decembra 2008 na výzvu ústavného súdu z 2. decembra 2008, ktoré sú citované v prvej časti odôvodnenia tohto uznesenia.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže podľa štandardnej judikatúry ústavného súdu vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05). Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania [porovnaj § 120 ods. 1 a 4 Občianskeho súdneho poriadku (napr. IV. ÚS 147/04)].

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zohľadnil svoju doterajšiu judikatúru konštatujúc, že konanie na okresnom súde prebieha od 13. júna 2006, pričom sťažnosť na porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bola ústavnému súdu doručená 29. októbra 2008. Ústavný súd zastáva názor, že dĺžka predmetného súdneho sporu v okolnostiach daného prípadu po odrátaní obdobia od 9. marca 2007 do 12. júna 2007, keď bol súdny spis v dôsledku odvolania predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave (sťažnosťou bol napadnutý iba okresný súd), nie je takej povahy, aby bolo možné v danej veci vysloviť namietané porušenie práv sťažovateľov.

Z judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05).

V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach taktiež opakovane vyslovil, že „ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

Ústavný súd zistil, že okresný súd v doterajšom priebehu posudzovaného konania bol v období od 7. augusta 2007 do 21. apríla 2008 nečinný, čo predsedníčka okresného súdu napokon uviedla v odpovedi na sťažnosť sťažovateľov na prieťahy a zároveň sa im za to aj ospravedlnila. Ústavný súd však toto obdobie hodnotí ako ojedinelú nečinnosť, ktorá nemala zásadný vplyv na predĺženie súdneho konania, ktorého doterajší priebeh a trvanie, a podľa jeho názoru ani argumenty v sťažnosti sťažovateľov nepreukázali v čase jej predbežného prerokovania takú intenzitu namietaného zásahu do základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby sťažnosť mohla byť prijatá na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03), resp. že na základe skutočností uvedených v sťažnosti nemožno postup súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval pri predbežnom prerokovaní možné vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľov (m. m. II. ÚS 31/03).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľov na ochranu ústavnosti uplatnenými v sťažnosti vrátane žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nezaoberal.

Ústavný súd nad rámec poznamenáva, že nič nebráni tomu, aby v prípade, ak okresný súd v ďalšom priebehu konania nebude postupovať efektívne a plynulo, sťažovatelia zvažili možnosť opätovného podania sťažnosti ústavnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2009